

VERES ZSUZSANNA

Tercio de la muerte III. rész

(A HALÁL HARMADA)

VALLADOLID, SZEPTEMBER 17.

A reggeli híradóban közvetítik a Rendőrség sajtótájékoztatóját „a Cortés-ügyről”. Így nevezik, mert azt még mindig nem árulják el, hogy Juliánon kívül hány áldozata volt annak a pokoli délutánnak. A hivalkodó főcímek a „valladolidi vérfürdőként” emlegetik. Alberti felügyelő bosszús; mindenáron el akarja kerülni a félrevezető kitalációkat, amikkel elárasztották a hatóságokat az utóbbi napokban. Az állítólagos szemtanúk elképesztő dolgokat mesélnek; akad olyan, aki magát a zokogó Szűz Máriát látta leereszkedni az égből, hogy kendőjével felitassa a haldokló torero vérét. Mások azt állítják, hogy találkoztak Cortésszel a botrányba fulladt tordesillasi bikafuttatáson, egy nappal a valladolidi lincselés után. Mindenféle varázsló, jós, „tisztánlátó” médium ajánlja fel segítségét a Rendőrségnek. Önjelölt asztrológusok bonyolult magyarázatokat találnak ki ilyen meg olyan bolygók együttállásáról, amely képlet alapján szerintük előrelátható volt a tragédia; arról furcsamód hallgatnak, hogy miért nem szóltak korábban. Az emberek szereplési vágya és feltűnési viszketegsége messze meghaladja a segítségnyújtási szándékot. A valódi segítség a tények ferdítés nélküli ismertetése lenne, különben az ügy menthetetlenül belevész a hazugságok és képzelgések hálójába. Tartok tőle, hogy ez fog történni.

A sajtótájékoztaton a Rendőrség közli, hogy a második, minden részletre kiterjedő boncolás megállapítása szerint Julián Cortés halálát „feltehetően” az a sokk okozta, amit a bal vesét ért erőteljes ütés váltott ki. A vese roncsolódásából arra lehet következtetni, hogy ekkora ütés aligha származhat embertől. A holttesten találtak további negyvenhét kisebb-nagyobb friss sérülést, de „felszínes és a főütőereket elkerülő” voltak miattezek közül egy sem bizonyult az élettel összeegyeztethetetlennek”, beleértve a bika okozta nyaköklelést is. A vérveszteség komoly volt ugyan, de nem végzetes. A szétszaggatott ruházaton végzett analízis során csak az elhunyt vérét, valamint állati eredetű vért találtak. Ezt sikerült kiderítenie a három nagy tudású madridi igazságügyi orvosszakértőnek. A továbbiakban azt próbálják tisztázni, hogyan került a holttest a parkba, illetve milyen tényezők hatására fajult a békés tüntetés tömegverekedéssé és lincseléssé. A jelen állás szerint jogilag senki sem vonható felelősségre halált okozó testi sértésért vagy emberölésért, még kevésbé gyilkosságért – legfeljebb vandalizmusért és a segítségnyújtás elmulasztásáért. Folyik az állatvédő szervezetek aktivistáinak és a Plaza de Toros alkalmazottainak kikérdezése.

A Rendőrség közleményét a legtöbben komolytalannak, sőt felháborítóknak találják. Tényfeltáró újságírók és magán-detektívek állnak elő a legképtelenebb ötletek-

kel: jelenleg legalább tizenöt verzió kering arról, mi áll Cortés „meggyilkolásának” háttérében. Ezek között éppúgy akad felszarvazott férj megtorlási akciója, mint maffia leszámolás és drogügylet. Abban az egy dologban mindenki egyetért, hogy a hivatalos jelentés semmitmondó, de a mértékletesebbek nem zárják ki a baleset lehetőségét. A sajtó követeli mindkét boncolási jegyzőkönyv nyilvánossá tételét és a Paseo de Zorrilla különböző pontjain elhelyezett térfigyelő kamerák felvételeit. Megnehezíti a dolgot, hogy bent a Plazában nincs biztonsági kamera. A jeggyel belépőknek nem kell igazolványt felmutatniuk, nincs motozás. Mindenki azt visz be, amit akar. Madridban a Guardia Civil lovas őrei állnak a bejáratnál, odabent szétszóródva vagy száz rendőr teljesít szolgálatot, de csak tettlegesség esetén avatkoznak bele a közönség vitáiba, és teljesen alkalmatlanok arra, hogy a teltházas Las Ventas huszonháromezer nézőjét komolyabb megmozdulás esetén visszafogják. Vidéki városokban még lazább a felügyelet. Csak nemrégén vezették be, hogy a palánk mögött biztonsági őrok állnak, megakadályozandó a civilek esetleges ringbe ugrálását. Jelen van egy rendőrtiszt is, akinek az a feladata, hogy a matadort letartóztassa, ha megtagadja a bikaölést, de ez nagyon ritkán fordul elő. Ha a nézők elégedetlenek, mindenfélet bedobálnak a ringbe, balesetveszélyes tárgyakat is. A Rendőrség ilyenkor sem avatkozik be, ez a véleménynyilvánítás mindig része volt a corridának. Az éles hangú sípok sem veszik el a hangoskodóktól, sőt volt példa kereplők használatára is. Ha a matadort bántalmazzák – ami kimerül szidalmakban, szópárbajban, legfeljebb lökdösődésben –, a saját csapatának tagjai védik meg és tuszkolják ki a rendbontót.

Julián kardhordozójával, Paco Lópezzel ülök egy húszas évek stílusában berendezett kávéház csendes sarokasztalánál. Esik az eső, és az utcára néző ablakok fenti párkányáról egy melankolikus Schubert-szonáta ütemére hullnak alá a vízcseppek és futnak össze apró erekké. Letargikus homály festi az eget mérges szürkére. A belső homály súlyosabb, sűrűbb, nehezen oldódó.

Amennyire tudom, Paco állt a legközelebb Juliánhoz. A kardhordozó a matador bizalmasa, többet tud róla bárki másnál. Ebben a szakmában nem ritka, hogy a matador még kamasz, amikor megkapja az alternatíváját, vagyis profi válik belőle, a kardhordozó pedig tapasztalt, idősebb ember, akinek szerződése szerint az a dolga, hogy rendben tartsa a fellépőruhákat és a kardokat, szállásról, ételről-italról gondoskodjon, a viadal délutánján segítsen az öltözködésben, és a plazákban a védőpalánk mögött mindig szemközt álljon a matadorral, hogy késlekedés nélkül átnyújthassa neki a szükséges kardokat, posztót, vízeskorsót, törölközőt. A hivatalból végzett feladatokon túl a jó kardhordozó egyszerre testesíti meg a bensőséges barátot, a tanácsadót és a diszkrét inast. Az a matador, aki sok fellépést vállal, és húsvéttól októberig egy kis busz hátuljában zötykölődik éjszakánként autópályák és hegyi serpentinek végeláthatatlan monotonijában, reggel pedig a kialvatlanságtól gyűrötten belép egy idegen szálloda szobájába, ahol semmisségekkel elüti az időt a viadalig, hogy elterelje a figyelmét a körülötte ólalkodó félelemről, magányosságát és kétségeit egyedül a kardhordozójával oszthatja meg. A csapat többi tagja – a picadorok és a banderillerók –

szintén a matador alkalmazásában állnak, és közöttük is akad hűséges barát, de ezek az emberek gyakran cserélődnek: oda szerződnek, ahol többet keresnek, ami érhető is annak fényében, hogy munkájuk nagy kockázattal jár, de a bérük messze elmarad egy befutott matador honoráriumától. Julián nem tűrte a csapaton belüli vitákat és áskálódásokat. Ha valamelyik embere hibázott a ringben, ő tartotta érte a hátát, aztán négy szemközt beszélt az illetővel. Ragaszkodott a csapatához, amelyben a hierarchia szigorát bajtársias derű enyhítette. Csakúgy, mint a menedzseréhez – a spanyoloknál „apoderadónak” nevezik –, akivel egyidősek voltak, és annak ellenére, hogy kezdetben mindenki próbálta lebeszélni a zöldfülűvel való társulásról, végig kiállt mellette. Az apoderado feladata, hogy fellépéseket szervezzen a matadornak, válogasson a beérkező ajánlatok közül, egyezkedjen a plazák igazgatóságával és kapcsolatot tartson a sajtóval. Ezt a területet jórészt régi, patinás családok uralják, az üzlet apáról fiúra száll. Jól kiismerik magukat a tauromaquia gazdasági oldalának útvesztőjében, ami korántsem könnyű. A spanyolok egyébként sem túlságosan gyakorlatiasak anyagi ügyekben.

Meglepett és váratlanul ért az a nyilatkozat, amit Julián egyik banderillerója tett a minap, amikor egy újságíró Cortés személyiségéről kérdezte. „Mindig az volt az érzésem, hogy túlzásba viszi – olvasom a cikkben –, mintha minden pillanatban ugrásra készen állna. Nehezen lehetett kibírni a jelenlétét, nyugtalanítóan vibrált körülötte a levegő. Folyamatos nyomás alatt tartotta a csapatot. Néha napokig egy szót se szólt: beszéltél hozzá, de hogy eljutott-e tudatáig, nem tudni... Mindenki nagyon tisztelte, akik ismerik a szakma nehézségeit. De hogy valójában kedveltük-e, azt nem tudnám megmondani. Nehéz kedvelni valakit, aki ennyire távol áll attól a világtól, amit valóságnak neveznek.”

– Nem találod különösnek ezt a nyilatkozatot? – kérdezem Pacótól, miután átfutja a sorokat.

Vállat von. – Julián körül minden különös volt ebben a szezonban.

– Hogyhogy?

– Teljesen kifordult magából. Egyszer csak azt mondta, belefáradt, hogy mindenki rajta élösködik. Lecserélte az egész csapatot, és húszéves kölyköket hívott a helyükre. Szakított az apoderadójával, aki tűzbe ment volna érte az együtt töltött tizenöt év alatt. És mindezt februárban, a szezon elején, amikor már nincs idő más-hova elszerződni. Csak én maradtam mellette, de hogy miért, nem tudom... Kibírhatalanul kötekedett, és amikor épp nem kötekedett, akkor levegőnek nézett. Bármit mondtam, nem hallgatott rám.

– Miért mondta, hogy „élösködnek rajta”? Túlfizette őket?

Paco habozik. – Nézd, pénzügyekről senki nem beszél szívesen a mi szakmánkban – mondja végül. – Ez elvi kérdés. Az ember nem kér többet, mint ami jár, és a magam részéről útszéli parasztoknak tartom azokat, akik azzal kérkednek, hogy mennyit vágnak zsebre egy szezonban. Julián becsülte az emberei munkáját és rendesen megfizette őket. – Aaggályosan próbálja megválogatni a szavait, kihalász a zsebéből egy pakli éktelenül büdös cigarettát és rágyújt. Egy örökkévalóság telik el, mire megszólal,

de félek, hogy a sürgetéssel visszakozásra készíteném. – Nézd... Tudom, hogy nem kérhetek ilyet, de csúnya dolog lenne anyagiakról írni éppen most...

– Nem írom meg – felelem gyorsan. – Csak minél többet akarok tudni az utolsó időszakáról.

– Jól van – bólint végül. – Szóval... sokat kipróbáltak belőle.

– Kik?

– Mindenki. Mindenki belőle élt. Istenemre mondom, így igaz. – Keserűen rágcsálja a cigarettáját, szeme elhomályosodik a könnyektől. – De ő volt a hibás. Rászoktatta a fiúkat, hogy forduljanak hozzá nyugodtan, ha pénzzavarban vannak. Állandóan a nyakára jártak. Az egyiknek kártyaadóssága volt, a másikkal jelzálogot tettek a házára, a harmadiknak meghalt a nagyanyja, vagy az aktuális nője bekapta a legyet... Mindent el lehet intézni pár lepedővel. Aztán egyre több lepedő kellett, a végén már annyi, hogy egy ruhagyár se győzte volna.

– Ezért küldte el őket?

– Talán ezért is. Nem tudom.

– Ésszerűnek tűnik.

– Ugyan! Julián és az ésszerűség! Ha valaki ismerte, hát az én vagyok. Hidd el nekem, hogy nem találsz még egy olyan jó marhát ebben a megveszekedett szakmában, akit annyira nem érdekel a pénz, mint őt. Azt mondta: ez meg az kell nekem, megveszem. Mire én: tudod te, mennyit elszórsz marhaságokra? „Fütyülök rá, megkerestem! Ez csak pénz.” Mindig ezt mondta. „Ez csak pénz. Nem sülyedhetek olyan mélyre, hogy zavartassam magamat pár papírdarab miatt, amiből bármennyit tudok szerezni.” Érted? – Nikotinfoltos ujjával a homlokára mutat. – Nem volt minden rendben nála idebent. Mint egy gyerek... Újra és újra elmagyaráztam neki, ő meg csak nézett azzal a gúnyosan szórakozott tekintetével, amiből már tudtam, hogy épp az ellenkezőjét fogja csinálni annak, amit egy értelmes ember tenne. Agyon tudtam volna ütni! – Elsírja magát.

Zavartan hallgatok. A bepárasodott ablakon át nézem a tarka esernyők körtáncát. Amit Paco mesél, beleillik a képbe.

– Juliánnak kezdettől fogva megvolt mindene – folytatja végül, ujjával a szemét törölgetve. – Csak az képes ilyen esztelenül bőkezű lenni, akinek természetes, hogy van miből fedezni a szeszélyeit. Rábeszéltek, hogy menjen el egy könyvelőhöz, akivel részletesen átnézi a számláit. Úgy ment oda, mintha a hóhér várná bárdal a kezében. Elücsörgött vagy tíz percig, aztán nem bírta tovább és otthagya. Azt mondta, nem érti, miről beszélt a fickó, számsorokat meg táblázatokat mutogatott, és ezek nem tartoznak rá.

– És mi van az új csapatával? – kérdezem.

– Azok a gyerekek hozzá se mertek szólni, úgy el voltak ájulva a tekintélyétől meg a hírnevétől. És most nincs itt senki... se a régiek, se az újak. Ő tehet róla, én hiába mondogattam...

– Tehát... arra célzol, hogy azok, akik olyan sokáig dolgoztak neki, és jócskán profitáltak is az együttműködésből, haraggal váltak el tőle? Végül is joga volt elzárni a pénzcsapot, ha úgy érezte, hogy kihasználják.

– Joga volt, persze. De mégsem fér a fejembe, hogyan rúghatta ki a fiúkat olyan könnyedén. Az anyagi veszteség nem érdekelte, csak az, hogy mindenki a legjobb formáját nyújtsa a viadalon. És azzal nem is volt baj, összeszokott, profi csapat volt. Ezek a mostaniak keveset érnek. Évek múlva talán, ha szereznek egy kis tapasztalatot. Akármit kért tőlük, nem tudták teljesíteni. Szánalmas volt rájuk nézni. Egyedül Isten a megmondhatója, hogyan úszhatta meg élve ez a szerencsétlen banda. Az a helyzet, hogy a szezont Julián jóformán egymaga csinálta végig a ringben.

Nem egészen értem, hova akar kilyukadni, de felkeltette a kíváncsiságomat egy kérdés.

– Ismersz még valakit, akinek volt oka neheztelni rá? – kérdezem. – Voltak haragosai?

– Haragosai? Rengetegen.

– A szakmában, vagy a civil életben?

– Itt is, ott is. Kemény szakma ez, és telített a piac. De ezek a fiúk lojálisak egymáshoz.

– Mi történt köztük Miguel Ángellel? Ő nem hajlandó elmondani.

– Nem csoda. Miguel Ángel nem ismer tréfát becsületbeli ügyekben. Aljasság lenne most kitalálni, épp elegen fecsegnek, főleg azok, akik nem tudnak semmit. Egyébként elhiszem, hogy nem szívesen emlékszik vissza erre az ügyre, olyan méltatlan és érthetetlen volt.

– Érthetetlen?

– Azoknak, akik nem ismerték Juliánt. Hidd el nekem, bonyolultabb fickóval még életemben nem találkoztam!

– Különös, hogy ezt mondod, mert engem éppen az egyszerűsége ragadott meg. Mindig őszintének tűnt, természetesnek.

– Hát persze! Julián jó családban nőtt fel, jó nevelést kapott, sokat utazott. Az anyjának nagyon fontos volt, hogy ne csak torerókkal legyen körülvéve, hanem ismerje meg, hogy élnek a hasonló korú fiatalok szerte Európában. Már kölyökként is csendes volt, félszeg, de figyelmes és komoly. Az úrifíú finomságát és udvariasságát sose vetkőzte le. Nem akart kitűnni a többiek közül a civil életben, utálta, ha csodabogárnak nézték. De állandóan járt az agya, és Isten tudja, hogy milyen tekervényes utakon... Ha a fejébe vett valamit, képtelenség volt lebeszélni róla. Szinte megszálottjává vált egy-egy ötletnek. Ezek között bőven voltak olyanok, amikről józan paraszti ésszel rögtön tudtad, hogy lehetetlen hülyeség. Meg is mondtuk neki, ő szépen végighallgatta, aztán csinálta a maga módján. Amikor tanulta a szakmát és a mestere a térden álló elvezetés technikáját magyarázta, ő szándékosan letérdelt a bika elhaladási útvonal mentén. Még szép, hogy elkapta. Ezt jó néhányszor megismételte, végül a mester közölte, hogy gyengeelméjű öngyilkosjelöltekkel nem foglalkozik. Erre Julián a legkisebb zavar nélkül azt felelte: „Most már tudom, hogy igaza van, maestro”.

Civilben pompásan kijöttél vele: nagyvonalú volt, széles látókörű és nagyon humoros, amit kevesen tudtak róla. Például csodásan tudott utánozni akárkit, még saját magát is kicsúfolta. Amikor elégedetlen volt a teljesítményével, a riporterek elé állt és bejelentette: „Hölgyeim és Uraim! Az előző percekben Cortés elnagyolt paródiáját láthatták a ringben. Bocsássanak meg e vulgáris mutatványért.” Ilyesmit soha senki nem engedett meg magának. Soha! Mint ahogy azt sem, amit az apjával tett. Nálunk a család szent és sérthetetlen. Nincs senki a családon kívül.

Emlékszem rá, hogy Juliánt milyen nehezen lehetett rábírní, hogy az apjához fűződő kapcsolatáról beszéljen. Paco tanúja volt a viszonyuk elmérgesedésének.

– Tudom, hogy otthagya az apját. Azt mondta, nem akart múzeumban élni.

– Mindkettőjüknek megvolt a maguk felfogása az életről. Az öreg kemény ember, nem lehet befolyásolni. Abból az ódivatú, engesztelhetetlenül büszke fajtából, amilyen már rég nem terem Spanyolországban. A dicsőség ígézetében élt. Öntörvényűen, szabadon, szenvedélyesen. Amikor egy bika kinyomta az egyik szemét, szemkötőt csináltatott és újra kiállt, mintha mi se történt volna. Fél szemmel nehéz felmérni a távolságot... elég egy rossz mozdulat. Emiatt érte az a borzasztó baleset. A bika halálra taposta volna, ha nem tudják nagy nehezen elterelni. Így is eltörte a gerincét. Akkor már nem bírta folytatni. Tolószékbe kényszerült, de soha nem volt hajlandó beszélni arról, hogy mit rontott el... A torerók túl büszkék ahhoz, hogy nyilvánosan elemezzék a hibáikat. Miután az öreg megnyomorodott, természetesnek vette, hogy Julián, mint az egyetlen fiúgyerek, követi a pályán. Nem kérte rá: közölte, hogy így lesz. Minden áldott nap hajnali ötkor fölverte és beparancsolta a tentaderóba. Ő meg ott ült a palánknál, szivarral a szájában, kalapban, és olyan tekintettel figyelte, mint egy vadászsólyom a prédáját a magasból. Folyton kiabált: „Vigyázz a vonalvezetésre! Olyan, mint az ökörhugyozás.” „Lassabban! Lassabban!”, „Ha megmozdítod a lábadat, levágom!” Meg ilyesmiket: „Egy reumas lajhár is peckesebb nálad!”

– Megalázta?

– A legjobbat akarta belőle kihozni, de nem vette figyelembe, hogy tizennégy éves koráig Julián egyáltalán nem foglalkozott bikákkal. Nagyon félt a tehenektől, és meg is kapta tőlük a magáét. Az öreget még az sem érdekelte, hogy tehetséges-e, vagy van-e benne elhivatottság a szakma iránt. Az ő fia, természetes, hogy ott folytatja, ahol ő abbahagyni kényszerült... Igen, megalázta. Számtalanszor, sok ember előtt.

– Akkor ment el hazulról?

– Több, mint két évig folyt ez így. Napról napra romlott a viszonyuk. Kezdetben Julián nem szólt vissza, később elengedett pár csípős megjegyzést, mire az öreg kegyetlen átkozódásban tört ki. Azt mondta, nem tudja, miért verte meg az Isten ilyen szerencsétlen kölyökkel, aki semmire se használható... Egyszer családi ebéd közben kijelentette: „Ha nem csinálod végig, nem vagy a fiam”. Hetekig nem beszéltek egymással. És a nagy, szótlan feszültségben elég volt egy szikra a tűzvészhez. Már nem emlékszem rá, min veszték össze, de az udvaron is hallani lehetett az ordítást. Julián sosem emelte fel a hangját, nem volt lobbanékony. Állítólag az öreg egy bronz gyer-

tyartatóval akart nekirontani, de felborult a tolószék és kiesett belőle. Ott feküdt a padlón tehetetlenül, vicsorogva. Akkor Julián átlépett rajta és kísétált. Összeszedte a holmiját és még aznap elutazott.

– És az anyja mit tett?

– Mit tehet egy asszony két ilyen keményfejű alakkal? Tudom, hogy próbálta kibékíteni őket, engem is többször megkért, hogy közvetítsek. Egy évvel később szegény karambolozott a kocsijával. Arra gondoltam, talán öngyilkos lett. Így utólag már nem hiszem, de az biztos, hogy nagyon boldogtalan volt. Julián az apját hibáztatta, az meg őt, amiért összetörte az anyja szívét, amikor elköltözött otthonról. Mindenesetre nagy port vert fel az ügy, mert az öreg köztisztelőben álló torero volt valaha, és az ilyen sztorikat mindig címlapra teszik. Egy hagyományosan jó nevelést kapott spanyol férfi nem hagyja magára a családját. Ez nem szokás mifelénk.

Paco a nyolcadik cigarettát szívja, mire ezt elmeséli. Egy fiatal pincér feltűnően sandít felénk, végül odajön az asztalunkhoz és szárazon bejelenti: – Itt nem lehet dohányozni, uram.

Paco a füle botját sem mozdítja. – Na és? Olyan pocék löttyöt se lehet főzni, amit maguk kávé gyanánt felszolgálnak. Ötven éve dohányzom, és nem fogom abbahagyni a maga kedvéért.

– Ez esetben kénytelen leszek hívni az üzletvezetőt.

– Hívjon, akit akar, bánom is én! Legalább életében először megkóstolja a kávéjukat, mert ha minden nap ezt inná, már rég feldobta volna a talpát.

A pincér leforrázva eloldalog. Az eső olyan zavartalanul zuhog odakint, amilyen természetességgel Paco egyik bűdös bagójáról a másikra gyújt.

– És aztán mi történt? – kérdezem, hogy visszazökkentsem a múltba, ami annyira fájdalmas számára.

Mély lélegzetet vesz, emlékeiben kutat. – Aztán... egy ideig nem láttam Juliánt. Nem tudom, hol volt, mivel foglalkozott. De úgy egy évvel később eljött hozzám. Azt mondta, pénzre van szüksége. Azt feleltem, hogy nekem is. Az anyjától szégyellt kérni. Kölcsönt akart felvenni egy banktól, de kiskorú volt, úgyhogy nem kapott. „Minek neked a pénz?”, kérdeztem tőle, ő meg nyugodtan, mosolyogva válaszolta: „Hogy kitanuljam a szakmát” – „Milyen szakmát?” – „A bikavívást.” Leesett az állam. Épelméjű emberként azt hittem, hogy azért hagyott ott csapat-papot, mert többet hallani se akar bikákról. „Nem nyeltél még elég port?” – kérdeztem. Mire ő: „Én sosem mondtam, hogy nem akarok torero lenni. De a magam módján akarom csinálni, a saját jogomon sikert elérni, nem valakinek a fiaként.” Sokat beszélgettünk erről, láttam, hogy komolyan elszánta magát. Nekem nem volt egy vasam se, de ismertem olyan üzletembereket, akik vállalták a rizikót, úgyhogy végül összejött a tandíjra való. Azt hiszem, hogy azokat, akik segítettek a pályakezdésénél, az apja neve vonzotta. Zsákbamacsákat vettek, de busásan megtérült nekik. Később mindenki azt mondta, hogy Cortés született zseni. Nem igaz. Döcögősen indult a tanulás, főleg a makacssága miatt. De hitt magában és meg tudott szabadulni a régi sérelmek fájdal-

mától. Nagyon nehéz lehetett. A félelem persze nem múlik el, azt újra és újra le kell győzni, mindig visszalopóznak. De ez egy másik história...

– És te végig mellette voltál?

– Végig. Nálam jobban senki sem ismerte. De még így sem tudtam megérteni, mi indította arra a képtelen versengésre, amibe Miguel Ángelt beleugratta. Valami kegyetlen játékot űzött, nem találok más magyarázatot. Hasonló korú sikeres matadorok között normális a rivalizálás, de a kötekedés meg a nyilvánosság előtt tett lekicsinylő megjegyzések méltatlanok és közönségesek. Julián pedig gyűlölte a közönségséget és a tapintatlanságot. Minden torerónak megvan a saját koncepciója. A figurák, amiket a néző lát, nincsenek beleoltva a toreo gyakorlatába; a ringben az ember a tudására és a tapasztalatára támaszkodva fejben kidolgozza a tervet, amit végrehajt az adott bikával. Azt, hogy jó szakember vagy-e, nem a közönség meg a kritikusok döntenek el, hanem a bika. Mert amikor szemtől-szemben álltok, már nem segít az okoskodás; be kell bizonyítanod, mennyit érsz. A bika belevési a kudarcaidat a húsdobba. – Paco felsóhajt és maga elé meredve bólogat, lelki szemei előtt emlékképek vonulnak el. Aztán visszazökken a jelenbe. – Juliánnak sosem tetszett Miguel Ángel koncepciója. Azt mondta, és ebben alighanem igaza volt, hogy a toreo túlfinomodott; a köpenymunka mennyisége nemcsak felesleges, hanem könnyen kárt is tehet a bikában, izomhúzódást vagy ínszakadást okozhat. A lándzsa harmada méltatlanul háttérbe szorult, mert a mai átlagos bikák vonakodva támadnak a lóra, és bár fürgék és impozáns megjelenésűek, hamar megtörnek, és a banderillák beütése után többnyire lógó nyelvel ügetnek a fáradtságtól. Így veszi át őket a matador, aki, ha ért a mesterségéhez, a lelassított bikával szép munkát tud végezni. Julián évek óta kritizálta a divatos tenyészeteket, amiért ilyen méretre szabott jószágokat állítanak elő, amik megtévesztően hasonlítanak a harci bikákra, de hamar kiderül, hogy nem azok. És persze kritizálta a torerókat is, akik kizárólag ilyen futószalagon gyártott állatokkal hajlandók kiállni, és még ünnepeltetik is magukat. Ezek a művész torerók már vagy száz éve uralják a szakmát. Miközben a virtuóz muleta mutatóványokra helyeződik a hangsúly, a végső, katartikus aktus, az ölés háttérbe szorul. Ez megbosszulja magát, mert a fiatalok nem fordítanak elég figyelmet az ölés helyes technikájának a megtanulására és amellet, hogy kényszerű kötelességgé silányítják azt, ami régen a faena betetőzése volt, tudatlanságuk miatt életveszélyes helyzetbe hozzák magukat. Röviden, Julián szenvedélyesen támadta a művész torerókat, és újabban Miguel Ángelt, mint ennek a típusnak a tökéletes megtestesítőjét. Tulajdonképpen egyszerű szakmai vitáról volt szó, de Julián odáig ment, hogy a tauromaquia megcsúfolójának, kártékony parodistájának titulálta, aki kicsipkézett eleganciával lecsalja a veszélyt az esztétika kedvéért, és az új generációt arra tanítja, hogy lehet megtéveszteni a közönséget valamivel, ami látszatra bikaviadal, de valójában nem is állhatna távolabb tőle.

– Csalással vádolta Miguel Ángelt? – kérdezem meglepetten.

– Olyasmi. A tavalyi szezonzáró összesítés szerint Miguel Ángel volt a legsikeresebb torero. Ez nem sokat jelent, az adatok a fellépések és a trófeák számától függenek, de Julián személyes sértésnek vette. Az idén szándékosan kiélezte a harcot, ott kötött

bele, ahol csak tudott. Miguel Ángel nem vitakozott vele, de elfogadta a kihívást. Ezért harangozták be úgy a valladolidi fellépést, mint nagy eseményt, ahol összecsap a két eltérő stílusú mester.

– És te mit gondolsz erről?

– Azt, hogy Julián túllőtt a célon. Esztelenül feszegette a határait. Nem tudom megérteni, mi az ördög történt vele. Sokakat magára haragított, akik korábban nagyra becsülték: tenyésztőket, befektetőket, menedzsereket... Nem is beszélve az állatvédőkről, akik a fejét követelték!

– Ezt hogy érted? Megfenyegették?

– Számtalanszor. Nemrég a kocsiját is szétverték.

Az állatvédők. Visszaérve a szállodába egy csomag vár a recepción. Egy lemez van benne papírfecni-re firkált sorok kíséretében: „Ezerszer kerestelek, hol a francba kódorogsz??! A felvételt FELTÉTLENÜL nézd meg a lehető leghamarabb!!! A teljes változata annak a decemberi nyilvános vitának, amit a tévében nem mertek végig bemutatni. HÍVJ FEL!!! Van egy csomó hírem+kérdésem. Mikkel”.

EGY ÉVVEL KORÁBBAN. MADRID, DECEMBER 27.

Nyilvános vita Ana María Barque, a Spanyol Állatvédők Egyesületének elnöknője és Julián Cortés torero között az állami televízió számára.

Komor hangulatú felvétel egy sötét madridi stúdióból, amiben csak egy hosszú asztal és három széket helyeztek el. A háttérben levő kivetítőn a vörös-arany nemzeti lobogó és egy bikafej látható. A műsorvezető elfoglalja helyét a középső széken. A két szélsőn, egymással szemben a vita résztvevői. Személyesen soha nem láttam Barque asszonyt, de tudom, hogy szenvedélyesen küzd az állatok jogaiért és figyelemfelkeltő kampányokat szervez több nemzetközi egyesülettel összefogva. Rokonszenves szőke hölgy, teltségében van valami megnyerő anyáskodás. Jól ráéreztem, mert a bevezetőből kiderül, hogy szakmája szerint óvónő, de gyógypedagógiával is foglalkozik. Élharcosa az otthonszülésnek és a hosszantartó szoptatásnak (lehetőleg a gyermek négy-öt éves koráig), ellenzi az abortuszt, a válást, a prostitúciót és a halálbüntetést. Ez utóbbit egyedül a „zooszadistákra” szabná ki, ami, mint kellemesen csengő hangján felvilágosítja a nézőt, állatkínzót jelent; olyasvalakit, aki hivatásból vagy szórakozásból megsérti az állatok jogait. Enyhítő körülmény, ha ezzel az emberi táplálkozás szükségletét elégíti ki, de megengedhetetlen, ha a divatot szolgálja (mint például a szőrme készítő, vagy egyes hullók bőréből előállított táskák, cipők, övek gyártói), esetleg a szórakozást, ami ugyan nem okozza az állat halálát, de bizonyos kényszer alkalmaz vele szemben (lóverseny, cirkuszi produkciók). A gyógyászati céllal történő állatkísérleteket betiltaná, még akkor is, ha egy orvosság kifejlesztése emberéleteket menthet meg. Legeslegjobb természetesen a torerókat gyűlöli, akik egyik pregnáns képviselője ott ül vele szemközt. Julián nyugodtnak és derűsnek látszik, legfeljebb egy kicsit sápadtabb a szokásosnál. Udvarias, megértő mosollyal hall-

gatja Barque asszony beszámolóját a bikaviadal betiltása felé – számos nemzetközi szervezettel karöltve – tett lépéseiről és azok „kedvező” fogadtatásáról. A kivetítőn mögöttük megjelenik egy frissen ledöfött bikáról készült közeli pillanatfelvétel. Az állat már összerogyott, csatakos hátából banderillák lógnak, izompúpjából kiáll egy majdnem tövig bedöfött kard, lehorgasztott fejjel vívja a haláltusáját. A következő felvétel egy másik haldokló bikát ábrázol, aminek a szájából vér folyik.

– Mielőtt elkezdenénk a párbeszédet, szeretnék ismertetni néhány adatot – kezdi a műsorvezető és előhúzza egy lapot az előtte fekvő paksamétából. – Az nem képezi vita tárgyát, hogy jelenleg Spanyolországban a tauromaquia törvényes. Minden részletét törvény szabályozza a plazák kategorizálásától a tenyészetekben zajló munkán át a viadatok lefolyásáig. Katalóniában hosszú harc után 2012 januárjától betiltották, Barcelona két nagy arénáját átalakították üzletközponttá és mecsetté. Kasztília és Leónban, Kasztília-La Manchában, Madridban, Navarrában és Murciában a parlament döntése értelmében a Nemzeti Kulturális Örökség része, a többi tartományban legális, beleértve a Beleár-szigeteket és az észak-afrikai Ceutát és Melillát. Gazdaságilag nagyon fontos az államnak. Tizenötezer bejelentett tenyésztő van, ezek évente több tízezer bikát adnak el különböző „espectáculos taurinos” számára. A bikaviadal ma Spanyolországban a futball után a leglátogatottabb látványosság: hatszor többen járnak corridára, mint moziba, háromszor annyian, mint színházba. Közvetetten kétszázezren élnek a harci bikával kapcsolatos tevékenységből, ami olyan ágazatokat érint, mint az egészségügy, a turizmus – gondolunk itt a vendéglátásra –, a művészetek, a szállítás, az empresa, vagyis a plazák személyzete, orvosok, karbantartásért felelős szakmunkások, kőművesek, festők, asztalosok. Megfontolandó, hogy a teljes betiltás esetén ezt a nagy mennyiségű munkaerőt milyen egyéb ágazatokban lehetne hasznosítani. A számok ugyanakkor azt mutatják, hogy az állam a befolyó adókból átlagosan évi 500-600 millió euróval támogatja a harci bikák részvételével rendezett eseményeket, tenyészeteket és a toreókat képző tanintézményeket. Csak Andalúzia 2,5 milliót fordít marketing célokra, tehát a rendezvények promóciójára. A közvélemény-kutatásokból évről évre az derül ki, hogy a spanyolok hetvenöt-hetvennyolc százaléka egyáltalán nem érdeklődik a tauromaquia iránt, de nem foglal állást a betiltása mellett sem. Mondhatni, eltűrik. – A műsorvezető Barque asszonyhoz fordul. – Ön szerint mi ennek a toleranciának az oka?

– Elsősorban egy hamis pátoasz, amit csak erősít, hogy Fiesta Nacionalnak, nemzeti hagyománynak tekintik – feleli a hölgy természetes magabiztossággal. – Generációk óta azt sulykolják belénk, hogy a bikaviadal hozzátartozik a nemzeti identitáshoz, mint a flamenco vagy a jerezi borok. Kialakult egy romantikus kép a torerókról, akik az életük kockáztatása árán is legyőzik a vadállatot, vagy amit annak mutatnak be. A torerót a mi társadalmunkban tragikus hőssé léptették elő, ami véleményem szerint abszurd és hazug. Ha megfosztjuk az emberfelettség mítoszától, marad egy önimádó ember, aki állatokat öl pénzért. Pontosabban az adófizetők pénzéből, mert ha elgondolkozunk az ön által említett számokon, kiderül, hogy a torerók

tőlünk kapják a fizetésüket, éppen úgy, mint a köztisztviselők. Csakhogy mi nem akarunk ezért a brutális látványosságért fizetni.

– Maestro – fordul a műsorvezető Juliánhoz, aki továbbra is halvány mosollyal az arcán, a nyugalom szobraként ül. – Ön jelenleg a tauromaquia egyik legjelentősebb, de mindenképpen a legjellegzetesebb alakja. Rengeteg támogatója van a művészetének...

– Ez a másik nagy tévedés! – szól közbe a hölgy indulatosan. – Hogy művészetnek titulálják ezt a mézárást, és ezzel takaróznak. Mert ugyebár a művészet mindenre feljogosít. De ha a bikaviadal művészet, akkor a kannibalizmus gasztronómia.

– Egy pillanat! – inti le a műsorvezető. – Tehát a társadalmi tolerancia kérdésénél maradván... Maestro, ön egy ideje fokozott figyelmet fordít arra, hogy megismertesse az érdeklődőkkel a bika világot. Milyen visszajelzéseket kap?

– Akik eljönnek a plazákba, tudják, hogy mire számíthatnak. A kétkedők és az ingadozók visszajelzései reményre adnak okot. Sokakkal találkoztam, akik kezdetben ellenszenvvel viszonyultak a világunkhoz, de amikor közelebről megismerték, megváltozott a véleményük. Én csak azt szeretném, ha az emberek tárgyilagos képet kapnának. Az ellenségeskedés oka a tudatlanság. Ha ön, asszonyom, venné a fáradságot és eljönne egyszer egy tenyészetbe, meglátná, hogy a bikák királyként élnek a számukra legmegfelelőbb körülmények között.

– De meddig? – kérdezi a hölgy élesen.

– Négy-ötéves korukig.

– Aztán eladják őket viadalra, és úgy végzik, mint az ott – mutat a kivetítőn levő fényképre.

– Ez természetes – feleli Julián. – Mások disznót meg a birkát tenyésztnek és eladják a vágóhidra. A kempókon lógó megnyúzott állatok látványa ellen senkinek nincs kifogása. Önök mindig haldokló bikákról készült képekkel manipulálják a közvéleményt, én pedig tudok mutatni ezer másikat, ami a toreót művészetként mutatja be.

– A kettő mégsem ugyanaz – jegyzi meg a műsorvezető. – A haszonállatokat levágják, azért tenyésztik őket. A táplálkozás célját szolgálják, nem a szórakozását.

– Pontosan – bólogat Barque asszony. – Ez pragmatikus cél. Ennünk mégiscsak kell.

– „Pragmatikus cél” alatt, feltételezem, azt érti, hogy valamit a rendeltetése szerint használnak fel – mondja Julián. – Arra, amire született, hogy a létezése értelmét beteljesítse. Nos, a harci bikák esetében pontosan ez a helyzet. Ezek különleges állatok, évszázadok óta gondos szelektálással tenyésztik őket. A természetben nem létezik ilyen állat, csak az ember képes előállítani, kifejezetten arra a célra, hogy amint felnőttkorba lép, eladják a ringnek. Ha nem így lenne, egyáltalán nem létezne harci bika. Tehát ha önök fel akarják számolni a tauromaquiát, kihalásra ítélik ezt a fajt, nem pedig megmentik. Tudom, hogy vannak ködös elképzelések szafari parkokról, amik otthont adnának a bikáknak, de ezt abszurdnak tartom. Hova zsúfolnának össze többszáz ezer jószágot?... A lényeg az, hogy a harci bika a saját sorsát tölti be a

ringben, és ebből a szempontból „haszonállat”. A táplálkozás szükséglete egyébként nem igazolja a disznók, marhák, birkák leölését, mert az emberi szervezet fenntartható húsfogyasztás nélkül, amint a vegetáriánusok példája bizonyítja.

– Maga nagyon jól bánik a szavakkal – jegyzi meg a hölgy gúnyosan.

– Nem, csak igyekeztem felkészülni – feleli Julián és kedvesen rámosolyog, amivel még jobban felingerli.

– Annyira ügyesen félremagyarázza a dolgot, hogy önt hallgatva az embernek olyan érzése támad, hogy még nekünk, az állatok jogaiért harcolóknak kellene szégyenkeznünk, amiért be akarjuk tiltatni ezt a barbár szórakozást. De az, amit a képen lát, valóság. Hogyan lehetséges ilyen gyalázatos állatkínzás a huszonegyedik században?

– Ez lényegtelen, teljesen lényegtelen... – rázza a fejét Julián. – Nem azért vagyok itt, hogy vérező bikákról társalogjunk, hanem hogy eloszlassuk a tauromaquiát övező tévhiteket.

– Magának lényegtelen, hogy évente hatvanezer állatot szurkálnak össze merő szórakozásból? Mondja meg, miért kell ezt eltűrnünk egy olyan társadalomban, ami szociálisan sokkal érzékenyebb, mint az ötszáz évvel korábbi, ahol az efféle bátorságfitogtatásnak még helyet adtak? Ha a bikaviadal a spanyol kultúra része, úgy egy leűnt, idejétmúlt kultúráról lehet szó, amit ravaszul konzerváltak és átmentettek egy olyan korba, amiben már semmi keresnivalója. Ahogy a gladiátorjátékok is kivesztek Róma bukásával, úgy a maguk barbár cirkuszának is el kell tűnnie, mert nem egyeztethető össze a modern Európa demokratikus alapelveivel. Spanyolországot visszaveti a fejlődésben, visszahúzza a középkorba és nemzetközileg szégyent hoz rá. Sérti az emberi érzékenységet, a józan ész, az erkölcsöt, a pszichés fejlődést. Nincs sem kulturális, sem művészi értéke, nem is sport. Egy konzervatív kisebbség szórakozása, akik jobbára hatvan év feletti férfiak. Felmérhetetlen kárt okoz a gyerekek személyiségfejlődésében: felmagasztalja az egyenlőtlen küzdelmet, gyávaságra tanít, az állatok életének semmibevételére. Az én szememben maga nem más, mint kitanult szakértője az állatkínzás legagresszívabb és legvisszataszítóbb formájának; tulajdonképpen egy mestergyilkos. – A hölgy látható elégedettséggel nyugtázza, hogy sikerült minden vádpontját összegyűjtenie és Juliánra zúdítania. Szenvedélyesen folytatja: – És tudja, komolyan érdekelne, hogy miféle eltorzult lelkiállattal kell rendelkezni ahhoz, hogy valaki ebben a gyalázatos mézárásban örömet lelje és képes legyen művészként tekinteni rá. Most nem kizárólag magára gondolok, hanem mindazokra, akik corridára járnak és hősként ünneplik a torerókat. Mert a helyzet az, hogy maguk nem hősök, hanem gyáva gazemberek, akik elhazudják a valóságot. A valóság pedig megmásíthatatlan! – Színpadiasan a kivetítő felé nyújtja a karját, ahol éppen ebben a pillanatban jelenik meg egy másik fotó. Juliánt ábrázolja a tavalyi sevillai fellépésén, amikor ökleléssel a combjában befejezte a viadalt, és az emberek a vállukon vitték ki a Hercegi Kapun, mint a nap győztesét. A felvétel közvetlenül az ölést követően készült: a rogyadozó bika előtt áll, derekát hátrafesztí, felemelt jobb keze véres mutatóujját az állatra emeli, arca verítékben fürdik, izzó tekintettel figyel a haláltusát,

ajka az „Abajo!” szót formálja, amit a matadorok gyakran kiáltanak ezekben a feszült pillanatokban, hogy a földre parancsolják a bikát. Jobb lába térd felett el van kötve egy fekete nyakkendővel, amit a menedzsere áldozott fel, hogy leszorítsák a vérző eret, amíg befejezi a munkát. Rózsaszín harisnyáját teljesen átította a vér, mégis olyan dicsőséget áraszt, akár egy ókori római hadvezér győztes csata után a harcmezőn. Az ilyen képeket csak szeretni vagy gyűlölni lehet.

Julián megrázza a fejét, ajkát beharapja, ami akkor szokása, ha nem tetszik neki valami. Mélybarna szemébe különös fájdalom költözik. A kamera úgy ráközelít az arcára, hogy tisztán látni az összehúzott szemöldöke között kirajzolódó éles mimikai ráncokat és az apró szeplőket az orrán. A feszült csendben senki sem tudja, mi következik; esetleg feláll és távozik a maestro az elhangzott sértések hatására. A legcsekélyebb önérzettel rendelkező spanyol vérig sértődne, ha azt vágnák a szemébe, hogy „gyilkos”, „gyáva gazember” és „hazug”. A tauromaquia világában ez még súlyosabb inzultus, mert a torerók számára a büszkeség egyszerre jelent becsületet, bátorságot, egyenes, szilárd jellemet és belső tartást. A műsorvezető rákvörös arca elárulja, hogy tudatában van a súlyos szavak következtében kialakult feszültségnek, nem úgy, mint Barque asszony, aki biztosnak hitt győzelme fényében elégedetten sütkérezik és kihívóan néz Juliánra.

– Maestro... – szólal meg ügyetlenül a műsorvezető, mert tudja, hogy muszáj megtörnie a csendet. – Ha gondolja, tartsunk egy rövid szünetet.

– Nem kell, minden rendben – mondja gyorsan Julián. A hangja még mindig nyugodt, de aki valamelyest ismeri, tudja, hogy minden szó az agyába vésődött és örökre ott marad. Soha semmit nem felejt el. A törés belül van, ám ő nem azért edzette az önfegyelmét évtizedeken át, hogy illetéktelenek észrevegyenek bármit is abból, amit nem kíván felfedni. Iszik egy korty vizet. – Azért vagyok itt, hogy vállaljam a felelősséget a hivatásomért, és szembenézzek a kritikával, legyen az bármilyen... tudatlan vagy megalapozatlan, esetleg rosszindulatú.

– Úgy gondolja, hogy rosszindulattal kritizálom? – csattan fel a hölgy. – Tisztázzuk: nekem semmi bajom magával, csak az úgynevezett hivatását vetem meg.

Julián elengedi a megjegyzést a füle mellett, igyekszik zavartalanul folytatni.

– Szeretnék eleget tenni annak az elhatározásomnak, hogy minden elhangzó kérdésre és bírálatra válaszolok. Vegyük sorra, mert olyan hosszú bűnlajstromot állított össze, hogy egy mondattal nem tudok rá reagálni. – Szavait egyenesen vitapartneréhez intézi.

– Egyetértek.

– Helyes. Először is tisztázzuk, miről szól a tauromaquia. Egyetértünk abban, hogy nem sport, de nem is cirkuszi mutatvány. Ha csupán a külsőségek alapján kellene meghatározni, leginkább a misztériumjátékokhoz hasonlít. Az önök nézete szerint egyszerűen állatkínzás, amit néhány erre kiképzett ember szisztematikusan végrehajt egy összezavarodott és legyengített bikával, aminek nincs esélye a túlélésre. Ez érzelmi alapon való megítélés, de ha valaki képtelen elszakadni ettől és úgy érzi, hogy rossz hatással van rá a látvány, kerülje el a corridát. Van, aki esztétikai alapon ítéli meg:

érti, mi folyik a ringben, és arra kíváncsi, hogy a torero milyen könnyedséggel és virtuozitással képes uralni a bikát. Engem személy szerint nem különösebben érdekel a művészet, mert számomra a tauromaquia áldozati rítus, vagy liturgia, ha úgy tetszik. Nem véletlen, hogy máig is vallási ünnepek részeként rendezik meg a corridákat. Az áldozatbemutatásnál kulcsfontosságú, hogy a legértékesebbet kell bemutatni, amihez ragaszkodik az ember: így érthető a minőség kitenyésztése és a torero bika iránti szeretete. Az áldozati rítus ősi múltra tekint vissza, egykor valamennyi társadalomban létezett és szigorúan előírt módon zajlott. Csak az arra hivatott, a közösség felsőbb kasztjaihoz tartozó személyek végezhettek: uralkodók, áldozópapok, törzsi vezetők. Olyan életvezetésre voltak kötelezve, hogy méltók legyenek az áldozatbemutatásra. Az aktus előtt rendszerint böjtöltek, megtisztálkodtak, imádkoztak. A torero ugyan-
ezt teszi viadal előtt.

– Ugyan kérem! – szakítja félbe Barque asszony. – Hagyjuk a fellengzőségeket és az öntömjénezést! Szánalmas, ahogy megpróbálja vallási köntösbe bújtatva igazolni a gyilkolást.

– Inkább az a szánalmas, hogy ön képtelen elszakadni a puszta naturalizmustól és felismerni bizonyos tevékenységek magasrendűségét – válaszolja Julián. – Ha megengedi, folytatom. Megpróbálok egyszerűbben fogalmazni, hogy a szerényebb kapacitású elmék számára is világos legyen. A rendeltetészerű áldozati állat tenyésztése valamiképpen a mai harci bikák helyzetére is igaz. Ezért fontos a fajtisztaság és a bátorság. A bika nem azért támad, mert fél, ahogy önök gondolják, hanem mert erre predesztinálja a természete. Ha rítusnak tekintjük a tauromaquiát, a bika a tökéletes áldozati állat, amit évszázadok alatt tudatos tenyésztéssel megeremtettek. Számomra a bika felbecsülhetetlen, mindent neki köszönhetek, ami vagyok, amivé váltam; alázatra tanítja az embert, türelemre és állhatatosságra. Megmutatja neki halandó természetét, törekenységét, jelentéktelenségét. És megtanítja arra is, hogyan kerekedjen felül a halandóságon, a puszta természeti léten. Arra kényszeríti, hogy az isteni minőséget kihozza magából. Nem ismerek senkit, aki nálam jobban tisztelné a bikát.

– Annyira tiszteli, hogy megöli – jegyzi meg Barque asszony epésen.

– Igen, mert minden értéke ellenére a bika mégiscsak a primitív ösztönt, a vad energiát testesíti meg, és az embernek, ha a teljességre törekszik, intelligenciával fegyelmeznie és vezetnie kell ezt a természeti erőt, mert elsodorja, ha nem képes legyőzni. Meg kell ölnie magában az őseredeti állatiasságot, legyőznie a bensőjében lakozó szörnyet. A bika feletti győzelem a belső győzelem látható kivetítődése. Ezért a tauromaquia számomra a szellem felülkerekedése az anyagon, az értelemé az ösztön felett. A világteremtés folytonos megisméltelése, a káoszról a kozmosz kialakítása. A legértőbb rajongók pontosan ezt látják benne, és azt várják a matadortól, hogy az anyag feletti uralmát szépséggel és könnyedséggel demonstrálja. A szépség adja a művészet részét, a könnyedség az úrra utal, az uralom az öltre. Ebben az aktusban nincs semmi kegyetlenség: inkább nyersesség, mert a valóságot látjuk maszk nélkül, úgy, ahogy a kényelmesen kialakított hétköznapiakban soha. A modern világban, aminek az állítólagos fejlődésével ön annyira szeretne lépést tartani, nincs másik olyan terület,

ahol a valóság ilyen leplezetlenül feltárulna. Ez persze félelmetes, tragikus, irracionális, megrázó. Főleg szokatlan és kényelmetlen. Az állat szenvedése nem öncélú, önmagában nem is értékelhető, és senki sem leli benne kedvét. A rajongók a rítust akarják látni, nem a brutalitást. Nem tűrik a csalást, a gyenge fizikumú állatokat.

Mire befejezi, egészen kipirul a lelkesedéstől. Szinte sugárzik. A két másik teljes értetlenséggel mered rá. Végül Barque asszony megszólal:

– Maga megszállott. Csak egy megszállott képes a saját fantáziavilágát valóságnak kikiáltani és ilyen idealista álérvekkel alátámasztani... De még ha komolyan gondolja is, nem értem, milyen alapon várja el, hogy a többség elfogadja a mániáját. Vannak, akik feláldozzák az életüket az elveikért, de ettől még nincs feltétlenül igazuk. Ha valaki arra teszi fel az életét, hogy embereket gyilkol, vagy bikákat... Tudatosan eltervezve... Mi a különbség egy közönséges gyilkos és egy matador között?

Julián rosszállóan ingatja a fejét: – Ez abszurd... nevetséges. Éreznie kell, hogy mennyire abszurd a felvetése.

– Ami azt illeti – szólal meg a műsorvezető –, ez nem pusztán Barque asszony felvetése. Jogilag több, mint húsz éve alátámasztották az Állati Jogok Egyetemes Nyilatkozatával, amit 1989-ben a Nemzetközi Állatvédő Liga jóváhagyott. Ez egyebek mellett kimondja, hogy ha egy állatot el kell pusztítani, annak végrehajtása „gyorsan és fájdalommentesen” történjen. Kimondja továbbá, hogy minden szükségtelenül halált okozó beavatkozás életellenes bűncselekménynek számít.

– Pontosan – veszi át a szót az elnöknő. – Évtizedek óta küzdünk, hogy ezt a dokumentumot elismerjék Spanyolországban. Sokban hasonlít az Emberi és polgári jogok nyilatkozatához, amit nyilván szintén nem ismer, pedig elemi iskolában tanítják.

– Micsoda agyrém! – mondja Julián ingerülten. – Egy állatnak nincsenek jogai.

– A maga szempontjából biztosan nincsenek. Nem is számítottam másra.

– Úgy értem, az embernek természetesen kötelessége, hogy jól bánjon az állatokkal, mint neki kiszolgáltatót lényekkel. Ha például van egy tehenem, jogom van a földemen tartani, de magának a tehénnek nincs semmiféle joga. Az állatok az emberi társadalom szabályain kívül élnek.

Barque asszony értően bólogat. – Mivel érzéketlen tárgyakként tekinti az állatokat, nem is esik nehezére megölni őket.

– Nem mondtam, hogy „érzéketlenek”, csak azt, hogy nincsenek jogaik, mert felelősségük sincs.

– Tudja, hogy az orvosi értelemben vett pszichopatak általában már gyerekkorukban állatokat kínoznak, mert ez nyújt számukra kielégülést?

– Na és? Nem értem, mi köze ennek a témához.

– Nos, nemzetközi statisztikák bizonyítják, hogy az elítélt pszichopata gyilkosok, akik a zooszadizmussal kezdik és annak hatására örömet és nyugalmat éreznek, egy idő után áttérnek az emberek gyilkolására. Ennek alapján feltételezhető, hogy az, akiből semmiféle ellenérzést nem vált ki egy állat kínhalála, az emberi élet szándékos kioltása sem tölti el büntudattal. Az Állati Jogok Egyetemes Nyilatkozatából logi-

kusan az következik, hogy megszűnik a különbség emberölés és az állatok elpusztítása között, amennyiben ez utóbbi „szükségtelenül” történik. És hogy mi számít „szükségtelennek”, az egyéni megítélés kérdése.

Julián hitetlenkedve rázza a fejét. – Arra céloz, hogy egy torero képes akár embert is ölni?

– Talán nem? – kérdezi kihívóan Barque asszony.

– Dehogy! Egyáltalán nem! – kiáltja Julián dühösen. – Nem is értem, miféle beteges logikával lehet így félremagyarázni... Maga megőrült!

– Én örültem meg? Talán az én hivatásom jár állatkínzással? A maga nyilatkozatai hemzsegnek az olyan kijelentésektől, hogy mennyire fontosnak tartja az ölést, mint a munka betetőzését, és azon kesereg, hogy az utóbbi évtizedekben az „igazság pillanatát” háttérbe szorítja az állítólagos „művészet”. Folyton hangoztatja, hogy nem tudja elképzelni a corridát ölés nélkül.

Julián minden erejével igyekszik megfékezni felháborodását és dühét.

– Zárjuk rövidre ezt az értelmetlen vitát – mondja komoran. – Nem fogok szakmai kérdéseket laikusokkal megvitatni. Én matador vagyok, és amikor harci bikával állok szemben a ringben, kötelességem a megfelelő felkészítés után megölni. Attól a naptól fogva, amikor nem ölöm meg, nem vagyok többé matador. Önök azt állítják, hogy meg akarják kímélni az állatokat, mindenféle képtelen jogokról beszélnek, ami számomra értelmetlen, mert úgy látom, hogy sokkal jobban gyűlölnék bennünket, torerókat, mint amennyire szeretik a bikákat. De mivel elzárkóznak attól, hogy megismerjék a világunkat és tárgyilagos képet alkossanak róla, megbocsátom, hogy „gyilkosnak” meg „pszichopatanak” nevez. Ennek semmi jelentősége. Azt kérdezte, vajon meddig maradhat fenn a bikaviadal. Ezt nem tudhatom, de remélem, nagyon sokáig.

– Remélem, hogy nem! – veti közbe a hölgy. – Nem akarok olyan országban élni, ahol az állatkínzást a nemzeti kultúra részének tekintik.

– Rendben van. Nekem jogom van ahhoz, hogy végezzem a munkámat, magának pedig ahhoz, hogy ezt gyűlölje. Engem is gyűlölhet, nem bánom. Nevezzen, aminek akar. Ha felelősségteljesen mondaná, becsületsértésnek venném, de így, hogy nem tudja, miről beszél, figyelmen kívül hagyom. Bízom benne, hogy a gondolkodó emberek többsége mérsékeltbben és higgadtabban ítéli meg a helyzetet, és nem dől be a demagóg hazugságaiknak.

– Ebben ne bízson! Élvezze ki a sikerét, amíg teheti, mert nem sok ideje maradt hátra. Figyelmeztetem, hogy mi ott leszünk a sarkában: százak, ezrek, akik nem a maga életéért imádkoznak, és felemelik a szavukat, amíg ebből az országból ki nem irtják a középkor szellemét. Én nem ítélek, de az élet igazságos. Könnyen elképzelhető, hogy egy napon úgy végzi majd, mint valamelyik bikája: vérben, verítékben ázva, átdöfve, megalázva, megtaposva.

Erre a végszóra Julián ingerülten leveszi a zakójára erősített mikrofont, feláll, és szó nélkül kimegy a stúdióból.

Képtelen vagyok átlátni ezt az ügyet. Egyre türelmetlenebbül keresgélek a jegyzeteim között, de nem találok semmit, amibe belekapaszkodhatnék, ami a legcsekélyebb magyarázatot adná a történetekre. Már majdnem egy hét telt el a lincselés óta. Mikkkel beszélt Ana María Barque-kal a televíziós vitáról és az állatvédők céljairól általában. Jó benyomást tett rá a hölgy, nyugodtan és összeszedetten sorolta fel az érveit, bár beismerte, hogy túlzásba esett aznap, amikor Juliánnal vitatkozott a madridi stúdióban. Nyilván arra célzott, hogy nem kellett volna nyilvánosan megfenyegetnie. Észrevettem Mikkelen, hogy igazat ad neki, legalábbis ami a bikaölést illeti. Tavaly egyszer végignézett egy corridát valahol vidéken, és szó szerint felfordult a gyomra. Akkor fejezte be a dokumentumfilmjét, aminek a végkicsengése elég ellentmondásos lett, mert azt elismerte ugyan, hogy izgalmas és megkapó a bikával való köpeny- és muletamunka, de a végső aktust képtelen volt elfogadni. A film egyébként nagy visszhangot keltett Dániában, még díjat is kapott érte egy állatvédő szervezettől. Ezért akkor megneheztettem Mikkelle; olyan érzésem volt, hogy valamiképpen hátba támadta Juliánt. De ő nem tulajdonított nagy jelentőséget neki; azt mondta, ha Mikkelle erre a következtetésre jutott, az ő dolga.

Az alapján, amit Pacótól és Barque asszonytól megtudtam, Julián szorgalmasan gyűjtötte az ellenségeket pusztán azzal, hogy nem volt hajlandó letérni az útvjáról. Megszállott volt? Feltétlenül. Na és? Mindenre ezt a bélyeget sütik, aki eltér a nyájától és van mersze nyíltan bevallani.

A tegnap reggeli újságok sokkoló fényképet közöltek a címlapon: Juliánt ábrázolta a lincselés közben, tehetetlenül a földön fekvő, miután kirángatták a mentőautóból. Arcára furcsa grimaszt vésett a fájdalom, ingét eláztatta a nyaksebből szivárgó vér, ami a nyomókötetést is vörösré festette és poros izzadsággal keveredett. Nem volt rajta cipő, rózsaszín harisnyás lábába több kéz kapaszkodott, a karját is rángatták. Szemmel láthatóan fel akarták szedni a földről, de ő a maradék erejével ellenállt... Önkéntelenül is eszembe jutottak Barque szavai: vérben, veritékben ázva, átdöfve, megalázva, megtaposva... Nem tudni, ki készítette a fényképet, mindenesetre több hasonlóval együtt kering az interneten, a mobiltelefonokkal rögzített tömegverekedés jeleneteivel együtt. Ezek amatőr felvételek, csak bizonyos fragmentumokat mutatnak, képzelenség rekonstruálni belőlük az eseményeket. De ha a szemfüles fotósoknak sikerül eladnia őket egy lapnak, mielőtt felkerülnek a világhálóra, szép összeget zsebel be. Az emberek imádják az ilyesmit; minél ízléstelenebb, annál nagyobb a keletje.

A Spanyol Állatvédők Egyesülete nyilatkozatban sajnálatát fejezte ki a történetek miatt, és elhatárolódott a véres eseményektől: „Nem örülünk senki halálának; nem Julián Cortésnak kellett volna meghalnia, hanem a Fiesta Nacionalnak.” Micsoda ál-szenteskedés! Azt állítják, hogy az általuk szervezett „békés tüntetés” során olyan „erőszakos uszítók” szivárogtak a soraikba, akiket nem ismernek. A „békés tüntetésen” előadott „performanszot” egy másik csoporttal karöltve rendezték. A kreatív dramaturgok elképzelésének megfelelően több száz ember – főleg fiatalok – vetkőztek meztelenre, tetőtől-talpig bekenték magukat piros festékekkel, a fejükre gumiszarvakat ragasztottak és a hátukra színes papírba csomagolt pálcákat, amikkel a bikába akasztott banderillákat akarták megjeleníteni. A még merészebbek meggyőlét tartot-

tak a szájukban és kiköpködték, illusztrálva a bika halálát, amit az elcsúszott, tüdőbe hatoló kardszúrás okoz. A Rendőrség megpróbálja a két állatvédő szervezet valamennyi tagját kikérdezni, akik ott voltak aznap a tüntetésen. Tűt keresnek a szénakazalban: senkire nem tudnak rábizonyítani semmit. A szabad véleménynyilvánítás joga törvény szerint mindenkit megillet akkor is, ha ezt történetesen pucéran és pirosra festve akarja megtenni.

Számomra sokkal meglepőbb Julián családjának a reakciója. Az apja a nyomozókon kívül senkivel nem hajlandó beszélni. Fel akarja jelenteni Martínezt, mert nem tájékoztatta a boncolásról, amibe egyébként nem egyezett volna bele. Makacsul ismételteti, hogy „a fiamat a bika ölte meg”, lincselésről, elszabadult indulatokról hallani se akar. Gondolom, ez a változat megnyugtatóbb számára, mint szembesülni azzal, hogy a zárt világukat ostromolják a modernitás szószólói. Követeli a holttest kiadását; haza akarja szállíttatni és a családi kriptában végső nyugalomra helyezni. Julián felesége nincs kihallgatható állapotban, mert idegösszeomlást kapott, amint értesült a férje haláláról. Négy napja egy pszichiátriai klinikán fekszik, teletömve nyugtatókkal. Infúzió keresztül táplálják, nem hajlandó enni, sem megszólalni.

Julián nővére eljött Valladolidba, de nem sokat tudott kihúzni belőle a Rendőrség. Nagy meglepetésemre üzent Pacóval, hogy szeretne velem beszélni. El sem tudom képzelné, miről, hiszen nem ismerjük egymást.

Délután meglátogat a szállodában. Fekete kosztümöt visel, sötét haját egyszerű kontyba fésülte a tarkóján. Kimértnek és megbántottnak tűnik. Azt mondja, nagyon neheze érik egy idegent – vagyis engem – beavatni a családi ügyekbe, de amikor értesült arról, hogy Julián életrajzán dolgozom, elhatározta, hogy felkeres, hátha magyarázatot tudok adni néhány, számára homályos részletre.

– Magyarázatot? – kérdezem meglepetten. – Én semmit sem tudok a magánügyeiről.

– Nem is arra vagyok kíváncsi – mondja habozva. – Tudja, tegnap megtörtént a végrendelet felnyitása. Sajnálatos módon a sógornóm nem lehetett jelen, mert idegi bántalmak miatt kórházban fekszik... Szegény asszony. Régóta szenved az idegeivel. Az öcsém halálhírére teljesen összeomlott. Az orvosok szerint annyira komoly az állapota, hogy megjósolhatatlan, mikor épül fel, és hogy egyáltalán képes lesz-e tovább nevelni a gyermekét. A kisfiú most nálunk van. Még csak négyéves... se apja, se anyja. – Kissé színpadiasan felsóhajt. Különös, de csak most gondolok bele, hogy Julián magánember is volt. Életének ezt a területét teljesen elzárta a nyilvánosság elől. Soha nem hallottam tőle egyetlen megjegyzést sem a fiáról, akivel az apák általában büszkélkednek.

– Nagyon sajnálom. Őszintén együtt érzek önnel.

Gépiesen bólint, tűzpirosra lakkozott hosszú körmeivel dobolni kezd az asztalon. Nem látszik szomorúnak, egyetlen könnyet sem ejt, amit, ismerve a spanyolok érzelmes természetét, szokatlannak találok, de nem ítélem el; mindenki a maga módján gyászol. A szeme nagyon hasonlít Juliánéra – ugyanaz a mélybarna szempár –, de a tekintete gyanakvó és hűvös. Azt találgatja, vajon mennyit tudhatok, és mennyit mondhat el. A bizalmatlanság kölcsönös, főleg azután, hogy pár szót ejtett Julián feleségének az állapotáról. Egyetlen nőtől sem vonnák meg a gyereke felügyeleti jogát, csak azért, mert „idegi bántalmakkal” küszködik. Nem akarok több rejtvényt meg-

fejteni, a ködösítésre sem vagyok vevő. A méregetése lassan kezd bosszantani, úgy-hogy megkérdezem, miben lehetek a segítségére.

– Nos, igen... – kezdi bizonytalanul –; nem tudom, mennyire ismerte az öcsémet.

– Felszínesen. Mint torerót – nyugtatom meg, bár nem tudom, miért kellene magyarázkodnom.

– Az ő esetében nehéz elválasztani az embert a torerótól, ugye?

– Meglehetősen, ha éppen nem lehetetlen.

– Igen, igen. Ez nem afféle szokványos állás, ami reggel nyolctól délután ötig tart, aztán hazamegy és megfeledkezik róla. És Julián annyira a hivatása rabja volt, hogy a toreo mögött szinte eltűnt az ember. Nagyon intenzíven élte meg... Borzasztóan eltökélt volt, karizmatikus, ellentmondásos és... rejtélyes. Túlságosan is. Nem állítom, hogy ez áldás lett volna a családjának. Meggyőződésem, hogy egy olyan embernek, mint Julián, nincs szüksége családra. Nem mintha nem szeretne volna a hozzátartozóit, csak éppen... a bikákat mindenki másnál jobban szeretne. Mint apám. Nyilván csodálkozik azon, hogy ilyesmiről beszélek, és biztosan nem is érdekli, de... ők ketten nagyon hasonlóak. Maguknak valók. Nem csoda, hogy nem fértek össze, de azért a pa imádta Juliánt. Egyedül őt, mi, nők, semmit se jelentünk neki. Nem bír szembe-sülni a halálával. Ki sem mozdul otthonról. Ráadásul ez a szégyentelen felhajtás, amit az újságírók művelnek... ezt végképp nem tudná kezelni. Megérti, ugye?

– Hogyne. De miről van szó tulajdonképpen?

– Miután megtudtam, hogy maga mellette volt az elmúlt évben és meg akarja írni az életrajzát, úgy gondoltam... arra kérem, hogy... nos, látva az újságírók gátlástalanságát... meg kell értenie, hogy mennyire kínos lenne, ha bizonyos kényes kérdéseket érintene a könyvében. Esetleg valótlanságokat.

– Mivel a valóságot nem ismerem, egyelőre egyáltalán semmit nem írok – válaszolom. Ettől láthatólag némileg megnyugszik. – De nem tudom, mit ért „kényes kérdések” alatt.

– Apróságok... Hogy elkésett a fia keresztelőjéről a fellépése miatt, hogy megromlott a házassága... A felesége betegsége...

– Szerintem senkit nem érdekel, hogy elkésett a fia keresztelőjéről. A feleségéről sem akarok írni, nem is tudok róla semmit.

Gúnyos pillantást vet rám, amiből világosan kiténik, hogy nem hisz nekem.

– Tudja, nagy szerelem volt köztük. Ilyen csak egyszer adódik az életben. Az első pillanattól fogva odavoltak egymásért. Soha nem láttam boldogabb párt. Túl gyorsan jött az esküvő és a gyerek. A hagyományos spanyol világnézet szerint a nő szerepe kimerül abban, hogy valakinek a lánya, a felesége, az anyja. Egész életén át férfiakhoz tartozik, elsősorban a férjéhez. Az a kötelessége, hogy támasz legyen, biztos rév, ahova a férj hazatérhet, hogy kipihenje magát és újult erővel folytassa az útját. Az asszonynak nincsenek saját céljai; magától értetődően asszisztál a férje életcéljának a megvalósításához. Maga szerint ez igazságos?

– Szerintem a torero felesége ismeri és elfogadja azt az életmódot, amit a férfi folytat – felelem szárazon. Úgy érzem, olyan területre tévedtünk, ami nem tartozik rám. De a jó öreg kíváncsiság mégsem hagy nyugodni.

– Egy dolog valamit ismerni, és más naponta megtapasztalni – mondja, és ebben alighanem igaza van. – Ha az asszony is a bika világához tartozó családból származik, könnyebben megbékél a helyzetével... De ha civil, az maga a pokol. A férfiak természetesen veszik az önfeláldozást. Liliana volt a legderűsebb, leggyönyörűbb teremtés, akit férfi kívánhat magának, és két-három év alatt idegbeteg roncs lett belőle. Borzasztó volt végignézni, ahogy elfonnyad, tönkremegy. Persze Julián nem nézte végig, mert állandóan utazott. Szerette a feleségét, de nem volt rá ideje. Liliana nem akart a birtokon lakni, idegesítették a bikák, látni sem bírta őket. Vettek egy házat Rondában, de ott sem tudott mihez kezdeni magával. Ronda kisváros, tudja, nyugdíjasoknak meg turistáknak való. Naphosszat a gyerekekkel foglalkozott, betegesen aggódott érte, még sétálni sem merte elvinni, nehogy megfázzon. Az volt a kényszerképze, hogy alkalmatlan az anyaságra, ártalmas a gyerekére. Azt hiszem, az orvosok szülés utáni depresszióknak hívják ezt. A spanyol férfiak meg egyszerűen kényeskedésnek. Ismeri a szülés utáni depressziót?

– Szerencsére nem, de a születés utánit annál behatóbban. – Tréfának szántam, hogy enyhítsem a köztünk lévő hűvös léghőmérsékletet, de nem értette meg. Világos. Nincs több tréfa.

– Nem tudom, mi történt Lilianával, de eléggé bizarr dolgokat művelt, hogy úgy mondjam... – folytatja. – Egy éjszaka hálóingben kiment a Puente Viejo-ra és a mélybe akarta vetni magát. Órákig bámulta a folyót a hídról. Amikor egy autó megállt mellette és a sofőr megkérdezte, hogy mit csinál, azt se tudta, hogy került oda. Ekkor vitték először kórházba. Amikor kiengedték, sokkal jobb állapotban volt, csak szednie kellett egy csomó gyógyszert az idegeire. Julián pesztrát fogadott a gyerek mellé és elhívott magukhoz, hogy Liliana ne legyen egyedül. Talán a kisfiút féltette tőle. Amíg ott voltam, teljesen gyógyultnak, sőt vidámnak tűnt: terveit voltak, el akart helyezkedni reklámgrafikusként, emberek között lenni. De alighogy hazautaztam, felvágta az ereit. Megmentették. Újra kórház, még több gyógyszer. Nem használt semmi. Végül Julián rászánta magát, hogy kihagy egy szezont és otthon marad vele. Ebben a szakmában ilyesmit nem engedhet meg magának az ember, akármilyen nagy név. Akkor a rivalizálás, hogy egy év alatt új arcok árasztják el a plazákat, vagy jönnek a régiek, akiknek jól sikerül egy délután valamelyik jelentős városban, és szerződéseket kapnak. Különös, de ekkor romlott meg végleg a kapcsolatuk. Julián nem bírta az otthon ülést, folyton kiment a birtokra, vagy bikaviadalokra járt és a nézőtérről figyelte a többieket. És minél tovább figyelte őket, annál dühösebb lett a feleségére. Nagy nehezen elvánszorogtak a hónapok, év végére elvállalt két fellépést Mexikóban és Kolumbiában. Mindegy volt neki, hol, csak újra ringbe léphessen. De mégsem utazott el, mert Liliana rosszul lett, és méhen kívüli terhességgel kórházba szállították. Ezt a békát Juliánnak le kellett nyelnie. A következő szezonra jó előre lekötött ötvenhét fellépést, többet, mint korábban bármikor. A márciusi valenciai fesztivál előtt Liliana idegrohamot kapott, tört-zúzott a lakásban, szétverte a bútorokat, betörte az ablakokat. Amikor Julián le akarta fogni, nekitámadt. Az orvosok ön- és közveszélyesnek nyilvánították, bipoláris depressziót diagnosztizáltak, a gyógyszerekre viszont rosszul reagált, úgyhogy elektrosokk-terápiának vetették alá. Ismét felmerült, hogy Julián lemond pár fellépést, de már nem volt rá hajlandó. Belefáradt az otthoni cirkuszbba, azt mondta: „Esküszöm, direkt csinálja!”. Minél messzebbre akart mene-

külni a feleségétől. Amint jobban lett, Lilianát büntudat gyötörte... állandóan hívogatta Juliánt. Engem is rendszeresen felhívott késő éjszaka, és végtelen telefonbeszélgetések alatt elpanaszolta, hogy mennyire magányos, mindent elrontott az önzésével meg a hisztériájával... Azt hiszem, mindketten magányosak és keserűek voltak.

– Miért nem váltak el?

– Juliánnak sok hibája volt, de a cserbenhagyás nem tartozott közéjük. Mit kezdett volna magával egy ilyen érzékeny asszony teljesen egyedül? Ráadásul az öcsém vallásos ember, és az egyház nem nézi jó szemmel a válást.

Őszintén szólva, nem hiszem, hogy az egyház rosszallása lett volna az igazi ok, de nem kívánom megismerni a házasságuk további részleteit.

– Miért mondja el nekem mindezt? – kérdezem végül.

– Hogy megértse, milyen méltatlan lenne Julián emlékéhez, ha kiszivárogná. Hogy az élőkről már ne is beszéljek...

– Nem vagyok bulvárújságíró, és minderről most hallok először. De ha nem bízik bennem és attól fél, hogy „kiszivárogtatom”, rosszul tette, hogy elmesélte.

– Talán azt is rosszul tettem, hogy magához fordultam a kérdésemmel – jegyzi meg élesen.

– Eddig nem hangzott el kérdés.

– Rátérek a tárgyra.

Épp ideje. – Hallgatom.

– Mint mondtam, tegnap ügyvéd előtt felnyitottuk Julián végrendeletét. Nem mostanában írta, de nyilván nem érezte szükségét annak, hogy megváltoztassa. Vagyona legnagyobb részét a feleségére és a fiára hagyta, egy csekély évjárdékot juttatott nekem és Pacónak, elég jelentős összeget az egyháznak és a madridi Torerók Kórházának. Eddig rendben is lenne. Az viszont hidegzuhanyként ért mindnyájunkat, hogy tizenöt év munkájából egy lyukas garast sem látunk!

– Ezt nem értem.

– Tudott róla, hogy Julián tönkrement?

– Hogyhogy tönkrement?

– Annak rendje és módja szerint. Négy folyószámlája volt különböző bankoknál, amikre az évek során tetemes összegek érkeztek. Ezeket a számlákat kipucolták. Az öcsém mindig nagyon felelőtlenül bánt a pénzzel, ezért áttekinthetetlen papírhalmot kell végigbogarászniuk a könyvelőknek, de annyi már most bizonyos, hogy az összes költség, adóhátralék és mindenféle egyéb befizetés mellett is keresett annyit, hogy a családja kényelmesen élhessen a vagyonából. Csakhogy ennek a vagyonnak hűlt helye, sőt mi több, a rondai házra és a birtokra is jelzálogot tett a bank. Röviden; Juliánnak nincs semmije. Azt persze nem feltételezem, hogy nyomon követte, hova szórta el a pénzét, de még az ő bőkezűségét ismerve sem valószínű, hogy ennyit elköltött.

Ez valóban felér egy hidegzuhannyal. Csak most értem meg, mi a hölgy felháborodásának igazi oka. Az öccse halála nem rázta meg annyira, mint az, hogy nem örökölt semmit. Persze gazdagék háza táján a „semmi” relatív fogalom; nem azt jelenti, hogy meg kell vonniuk a szájuktól a falatot, vagy nem futja villanyszámlára, hanem – még elképzelni is rettenetes! – el kell adniuk a yachtot vagy az ibizai nyaralót. Véletlenül tudom, hogy Juliánnak mindkettő volt, arról viszont nem hallottam, hogy

használta is őket. Ismerve a munkamániáját, elképzelhetetlennek tűnik, hogy felpakolta a családot és két-három hétig átadta magát az édes semmittevésnek. Nem volt ideje nyaralásra: amikor véget ért a szezon Spanyolországban, máris utazott Dél-Amerikába, aztán jött az edzés különböző tenyészetekben, ahova meghívták. „A kényelem olyan mese, amit én nem ismerek” – jegyezte meg egyszer. A luxuscikkek legfeljebb névleg tartoztak hozzá.

– Nem vagyok pénzsóvár, félre ne értsen – folytatja a nő, mintha a gondolataimba látna. – De mi sem természetesebb, minthogy ki akarjuk deríteni, hova tűnt az öcsém pénze. Nem hallott valamilyen komolyabb befektetéséről?

– Annyit tudok, hogy több régi, romos plazát megvásárolt és felújított. Szerette volna újraéleszteni a bikaviadalt olyan félreeső helyeken, ahol kihalófélben van, főleg Asztúriában és Galíciában.

– Ó, igen, az ő lehetetlen álmai! – kiált fel bosszúsan. – Imádott a tauromaquia megmentőjének a szerepében tetszelegni. Szerintem ez csak túlbuzgó fontoskodás volt, amit a végtelen önzése és makacssága motivált. Egyszerűen nem fogadta el, hogy bizonyos régiókban már nem kíváncsiak a bikaviadatra, és a vezető toreróknak eszükben sincs a világ végére elmenni, hogy száz ember előtt éhbérért parádézzanak.

– Julián tisztában volt ezzel.

– Dehogyan volt! Vagy ha mégis, akkor játszotta a bolondot. Gondolom, maga is tudja, hogy egy szezonban háromszor-négyszer is fellépett Madridban, alkalmanként kétszázezer eurós honoráriumért, mint a banki átutalások bizonyítják. Ilyen kereset mellett megengedhette volna magának, hogy csak a legfontosabb plazákban lépjen fel, és bőven jutott volna ideje a családjára. De ő elszerződött olyan falvakba is, amiket meg se találni a térképen. Volt olyan eset, hogy meghívták, de miután a falubeliek összeadták a pénzt a bikákra, nevetséges összeg maradt Julián honoráriumára. Közölte, hogy számára megalázó ennyi pénzért fellépni, viszont ha nem tudnak többet felajánlani, inkább elmegy hozzájuk ingyen, így senkinek sem esik folt a becsületén. Maga minek nevezné ezt?

– Nagylelkűségnek – válaszolom habozás nélkül.

– Én pedig hülyeségnek! Ez volt az ő elképzelése arról, hogyan népszerűsítse a tauromaquiát. A birtokára is minden jöttmentet beengedett. Úgy gondolta, hogy a torerónak elérhetőnek kell lennie, nem valamiféle mitikus figurának, ezért aztán ő annyira „elérhető” volt, hogy szépen megkopasztották. Ezek az épület felújítások hatalmas pénzeket emésztettek fel, nem is beszélve arról, hogy összeakaszkodott a helyi önkormányzatokkal a tulajdonjogokat illetően, de persze erről most mélyen hallgatnak. Átláthatatlan üzleti machinációkba ment bele, ő, aki nem is konyított a pénzügyekhez.

– Ha ön tud erről, felkeresheti az üzlettársait.

– És mit mondjak nekik? Kérdezzem meg, melyikük préselt ki többet Juliánból? Ezek komoly üzletemberek, nem lehet csak úgy beállítani hozzájuk. Ott van például Doña Mercedes, Seoane örgrófnője, Franco utolsó hadügyminiszterének az özvegye. Nagyon idős, előkelő hölgy, Julián feltétlen csodálója, minden fellépésére elment. A fia a Prieto de la Cal tenyészet tulajdonosa, ahova az öcsémet gyakran meghívták. Nem kizárt, hogy üzleti kapcsolatban is álltak... Aztán Medina Sidonia herceg... Ugyan ki merésznélne ezeket kérdőre vonni?

– Gondolom, a Rendőrség.

– Nem akarom bevonni a Rendőrséget! – tiltakozik a hölgy hevesen. – Megtudná a sajtó, és világraszóló hírverést csapnának körülötte. Más se hiányzik, minthogy Julián pénzügyeit taglalják az újságokban! A férjem, aki otthonosan mozog az üzleti világban, tudja, ingatlankereskedelemmel foglalkozik, talán diszkréten tapogatózhat.

– És a férjével nem volt anyagi ügylete Juliánnak?

– Azt a pénzt hiánytalanul visszakapta! – válaszolja indulatosan a látogatóm. Nyomban észreveszi, hogy elszóltta magát és hirtelen elhallgat. Ezek szerint a titokzatos üzletember férj sem ódzkodott attól, hogy Julián pénzéből futtassa fel az ingatlanbazarját.

– Egyszerű kölcsönről volt szó – magyarázza a hölgy zavartan, – de az év elején a férjem visszafizette az utolsó részletet is.

– Gondolom, dokumentálták.

– Nem, nem írtunk róla szerződést. Családon belül, tudja...

Ezért kellett hát a ködösítés az állítólagos üzleti partnerekről meg a nobilitásokról, hogy elterelje a figyelmet a férje tartozásáról. Nem hiszem, hogy az úriember „családon belül” lázas sietséggel igyekezett visszafizetni a kölcsönt a sógorának. Julián biztosan nem nézett a körmére.

– Nem lehetséges, hogy Juliánt zsarolták valamivel? – kérdezem.

– Miért zsarolták volna? Kicsoda?

– Nem tudom, csak eszembe jutott, amikor azt mondta, hogy „kipucolták a számláit”. A bankszámlákhoz csak a tulajdonosnak van hozzáférése, és annak, akit meghatalmaz. Ismer ilyet?

– Nem. Tudtommal egyedül ő vehetett ki pénzt.

– Épp erről beszélek. Vagy Julián maga vett fel időről időre jelentős összegeket valamilyen célra, vagy valakik, akik jól kiismerik magukat a bankszakmában, ügyes pénzügyi manőverrel megtették a háta mögött. Mindenesetre már értem, miért erszente szélnek a csapatát olyan hirtelen: nem tudta tovább fizetni őket. Tapasztalatlan kezdőket fogadott fel a helyükre, akik kevesebbel is beérték.

– Erről nem tudtam.

– Mennyire kísérté figyelemmel az öccse pályáját? Az idei szezon például?

– Felszínesen. Apám mindig naprakész volt a távolból is. Én jobbára a lapokból értesültem róla, ha megsérült és kórházban feküdt. Ez szokványos dolog az ő szakmájában, tudja. Az ember nem aggódhat folyton, különben beleőrül.

Érdekes, hogy a sebesüléseket nem tartotta számon, de a fellépésekért kapott honoráriumok összegét fillérre pontosan. Ha az embernek ilyen gondos családja van, mi szüksége ellenségekre? Eszembe jutnak Paco szavai: „Elege lett abból, hogy mindenki rajta élősködik”. Ezt a nőt egyáltalán nem érdekli Julián élete és halála. Egyszerűen kérdőre akarja vonni a halott testvérét. Biztos vagyok benne, hogy többet tud, mint amennyit elmond. Nem csodálnám, ha kiderülne, hogy a tönk szélén áll a kedves férj ingatlanüzlete.

Mentegetőzők, amiért nem tudok segíteni. Úgy teszek, mintha sajnálnám. Ő úgy tesz, mintha sajnálná az öccsét. Hűvösen elbúcsúznak.